

Робоча програма навчальної дисципліни «Своєрідності віршового перекладу» для студентів IV курсу освітнього ступеня «бакалавр»

за спеціальністю 035 Філологія, освітньою програмою «Переклад (німецька мова)» зі спеціалізації «035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)» .

Розробники: Бораковський Любомир Адамович, доцент кафедри міжкультурної комунікації та перекладу, кандидат філологічних наук

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри міжкультурної комунікації та перекладу

Протокол № 1 від “28” серпня 2019 року

Завідувач кафедри:

(підпис)

(проф. Паславська А. Й.)

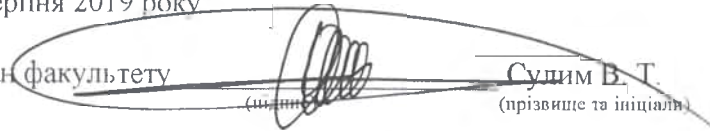
(прізвище та ініціали)

“28” серпня 2019 року

Ухвалено Вченою радою факультету іноземних мов

Протокол № 1 від “29” серпня 2019 року

Голова Вченої ради, декан факультету

(підпис)

Сушим В. Т.

(прізвище та ініціали)

“29” серпня 2019 року

1. Опис навчальної дисципліни

Своєрідності віршового перекладу 8-й семестр

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>03. Гуманітарні науки</u> (шифр, назва)	За вибором	
Модулів – 2	спеціальність 035 <u>Філологія</u> (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)	4-й	
Загальна кількість годин – 90		<i>Семестр</i>	
		8-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 7	Освітній ступінь бакалавр	<i>Лекції</i>	
		10 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		10 год.	
		<i>Самостійна робота</i>	
		70 год.	
		<i>ІНДЗ: –</i>	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 29 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – з теоретичної та практичної перспективи охопити головні особливості перекладу поетичних творів з німецької мови українською і навпаки. У рамках курсу розглядаються основні теоретичні підходи до аналізу поетичного твору, його інтерпретації та визначення мовно-стилістичних особливостей з метою його подальшого відтворення іноземною мовою. З порівняльної точки зору подаються різні підходи до виконання перекладу, аналізуються їхні переваги та недоліки. Усі здобуті теоретичні знання закріплюються на практичних заняттях шляхом аналізу наявних перекладів та виконання власних перекладів.

Завдання курсу – це навчити студентів аналізувати поетичні твори з лінгвістичної, літературознавчої та перекладознавчої точок зору, навчити

правильно обирати перекладацькі стратегії для перекладу віршів і навчити оцінити якість здійсненого перекладу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні моделі інтерпретації поетичних текстів;
- принципи побудови поетичних текстів;
- головні структурні особливості поетичних творів в німецькій та українській літературних традиціях;
- принципи лінгвістичного, літературознавчого та перекладознавчого аналізу віршів;
- головні перекладацькі стратегії для вдалого перекладу поетичного твору.

вміти:

- застосовувати на практиці здобуті теоретичні знання з аналізу та перекладу поезії;
- правильно проаналізувати ліричний твір, визначити його структурні, композиційні та мовно-стилістичні особливості;
- при перекладі правильно обрати перекладацькі стратегії з метою відтворення усіх особливостей поетичного твору мовою перекладу, зокрема його комунікативно-прагматичних параметрів та мовно-стилістичних особливостей.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Поетичний твір як явище і його особливості

Тема 1. Лірика як рід літератури. Художні та структурні особливості поетичного твору

Тема 2. Інтерпретація поетичного твору як передумова для його перекладу

Змістовий модуль 2. Теоретичні засади та практичні методи перекладу поезії

Тема 3. Переклад класичної поезії. Теорія збереження форми чи/та змісту

Тема 4. Переклад творів сучасної німецької та української лірики

Тема 5. Поняття переспіву. Проблема неперекладності та наслідування

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Поетичний твір як явище і його особливості												
Тема 1. Лірика як рід літератури. Художні та структурні особливості поетичного твору	18	2	2			14						
Тема 2. Інтерпретація поетичного твору як передумова для його перекладу	18	2	2			14						
Разом за змістовим модулем 1	36	4	4			28						
Змістовий модуль 2. Теоретичні засади та практичні методи перекладу поезії												
Тема 3. Переклад класичної поезії. Теорія збереження форми чи/та змісту	18	2	2			14						
Тема 4. Переклад творів сучасної німецької та української лірики	18	2	2			14						
Тема 5. Поняття переспіву. Проблема неперекладності та наслідування	18	2	2			14						
Разом за змістовим модулем 2	54											
Усього годин	90	6	6			42						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Різновиди поетичних творів та їхні особливості. Спільні та відмінні риси української та німецької поезії.	2
2	Принципи інтерпретації вірша – основні техніки та стратегії	2
3	Передача віршового розміру та рими.	2
4	Особливості перекладу неримованих творів з німецької мови українською і навпаки.	2
5	Переклад особливих фігур віршованого твору – звуконаслідування, метафорики, фразеології, інтертекстуальності.	2

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення дисципліни «Своєрідності віршового перекладу». Зміст СРС з дисципліни «Своєрідності віршового перекладу» складається з таких видів роботи: опрацювання теоретичних основ прослуханого матеріалу; підготовка до практичних занять; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом і пошук додаткової інформації щодо окремих питань курсу (індивідуальне завдання: представлення здійсненої роботи у формі презентації); тренування перекладацьких навичок на основі вільного вибору матеріалів; підготовка до контрольних робіт. Очікується, що протягом семестру кожен студент представить викладачеві щонайменше 2 роботи, передбачені планом на самостійне виконання.

Зміст СРС з дисципліни «Своєрідності віршового перекладу» складається з таких видів роботи:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- підготовку до практичних занять;
- поглиблене опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом;
- пошук додаткової інформації щодо окремих питань курсу;
- підбір прикладів, що ілюструють певні теоретичні положення;
- переклад поетичних текстів;
- підготовка до модульних робіт.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поезія як рід літератури. Її відмінності від прози	14
2	Інтерпретація лірики	14
3	Класична німецькомовна поезія	14
4	Сучасна лірика та її переклади	14
5	До питання неперекладності лірики. Підрядники.	14
	Разом	70

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Тема	Завдання / підручники	Вид контролю	Кількість годин
1.	Тема 1. Лірика як рід літератури. Художні та структурні особливості поетичного твору	<p>1. Braun, M. Die deutsche Gegenwartsliteratur : eine Einführung / Michael Braun. – Köln; Wien [u.a.] : Böhlau , 2010, S. 141 – 152.</p> <p>2. Burdorf, D. Einführung in die Gedichtanalyse. – Stuttgart : Metzler, 1997, S. 1 – 22.</p> <p>3. Frank, H. J. Wie interpretiere ich ein Gedicht? Eine methodische Anleitung. – Tübingen : A. Francke, 1998, S. 13 – 20.</p> <p>Опрацювати творчість одного із німецьких поетів (збірки, тематика, особливості творів). Результати представити на практичному занятті у формі короткого реферату.</p>	Опитування, реферат	14
2.	Тема 2. Інтерпретація поетичного твору як передумова для його перекладу	<p>1. Braun, M. Die deutsche Gegenwartsliteratur : eine Einführung / Michael Braun. – Köln; Wien [u.a.] : Böhlau , 2010, S. 151 – 177.</p> <p>2. Burdorf, D. Einführung in die Gedichtanalyse. – Stuttgart : Metzler, 1997, S. 135 – 163.</p> <p>3. Frank, H. J. Wie interpretiere ich ein Gedicht? Eine methodische Anleitung. – Tübingen : A. Francke, 1998, S. 81 – 91.</p> <p>Знайти та проаналізувати щонайменше чотири вірші, різні за жанром та тематичним спрямуванням, типові для того чи іншого літературного напрямку. Результати представити на практичному занятті у формі короткого реферату.</p>	Опитування, реферат	14

3.	Тема 3. Переклад класичної поезії. Теорія збереження форми чи/та змісту	<p>1. Burdorf, D. Einführung in die Gedichtanalyse. – Stuttgart : Metzler, 1997, S. 54 – 69.</p> <p>2. Frank, H. J. Wie interpretiere ich ein Gedicht? Eine methodische Anleitung. – Tübingen : A. Francke, 1998, S. 51 – 68.</p> <p>Здійснити порівняльний аналіз двох поетичних перекладів Івана Франка, здійснити власний переклад, критично його оцінити.</p>	Опитування, письмовий контроль	14
4.	Тема 4. Переклад творів сучасної німецької та української лірики	<p>1. Braun, M. Die deutsche Gegenwartsliteratur : eine Einführung / Michael Braun. – Köln; Wien [u.a.] : Böhlau , 2010, S. 159 – 177.</p> <p>2. Burdorf, D. Einführung in die Gedichtanalyse. – Stuttgart : Metzler, 1997, S. 163 – 214.</p> <p>Здійснити порівняльний аналіз двох поетичних перекладів сучасних авторів з Німеччини, Австрії та України, здійснити їх власний переклад, критично його оцінити.</p>	Опитування, письмовий контроль	14
5.	Тема 5. Поняття переспіву. Проблема неперекладності та наслідування	<p>1. Frank, H. J. Wie interpretiere ich ein Gedicht? Eine methodische Anleitung. – Tübingen : A. Francke, 1998, S. 68 – 77.</p> <p>2. Kautz, Ulrich. Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens. München: Iudicium und Goethe Institut, 2002, S. 118 – 138.</p> <p>Здійснити переклад двох поетичних творів за власним вибором, обґрунтувати свій вибір, провести ґрунтовних мовно-стилістичний та смисловий аналіз, представити власні переклади, дати їм критичну оцінку.</p>	Опитування, письмовий контроль	14

7. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни підлягають використанню **методи**, спрямовані на:

- формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності і відповідальності за навчальну працю;
- забезпечення мисленнєвої діяльності (індуктивного, дедуктивного, репродуктивного й пошукового характеру);
- методи, пов'язані з контролем за навчальною діяльністю студентів.

Серед методів навчання, зокрема, підлягають застосуванню наступні: інформаційно-рецептивні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, демонстрація,

спостереження) методи; проблемний виклад навчального матеріалу; частково-пошуковий та дослідницький методи; наочні (робота з таблицями, схемами тощо); практичні заняття, індивідуальні завдання (підготовка реферату тощо), інтерактивні методи (презентація, евристичні бесіди, дискусії, «мозковий штурм», конкурси з практичними завданнями та їх подальше обговорення, проект, проведення творчих заходів, використання мультимедійних комп'ютерних).

Академічна доброчесність: Очікується, що кожен студент повинен самостійно готуватися до практичних занять та вирішувати індивідуальні завдання, обдумувати та викладати власну аргументацію своєї правової позиції. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману; у разі незарахування роботи, студент, в узгодженні з викладачем строки, повинен повторно виконати письмову роботу та подати її викладачу для оцінювання.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Викладач фіксує неявку студента на аудиторне заняття, що вважається академічною заборгованістю, яку студент повинен відпрацювати в межах затвердженого графіка консультацій у викладача або в інший узгоджений з викладачем час. Відпрацювання полягає у перевірці підготовки студентом тих завдань, які опрацьовували на занятті, на якому студент був відсутній.

8. Методи контролю

Оцінювання знань студентів здійснюється шляхом проведення кредитно-модульних контрольних заходів, які включають поточний, підсумковий модульний, підсумковий семестровий контроль.

Проміжний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем (змістових модулів). Результати проміжного контролю за модуль визначаються як середня величина з поточних оцінок за відповіді на практичних заняттях.

Поточний контроль – це сума балів за проміжний контроль, відвідування занять і самостійну роботу студента.

Поточний контроль успішності студентів здійснюється в усній та письмовій формах під час проведення практичних занять. Оцінка поточного контролю знань студентів виставляється за:

1. Систематичність та активність на практичних заняттях, зокрема, оцінюється рівень знань продемонстрованих у відповідях і виступах на практичних заняттях, активність під час обговорення дискусійних питань.
2. Виконання домашніх письмових завдань, передбачених самостійною роботою студента.

3. Виконання тематичних контрольних робіт (оцінка виставляється за практичні навички та теоретичні знання яких набули студенти після опанування певної теми, за результатами тестування, відповідей на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, виконання індивідуальних завдань, у тому числі підготовки рефератів).

Облік успішності здійснюється у відповідному журналі групи у традиційній 5-бальній шкалі. На підсумковому занятті викладач розраховує і доводить до відома студентів середню із всіх поточних оцінок.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини практичних занять (модуля). Завданням підсумкового модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, умінь представити певний вивчений матеріал. Форми підсумкового модульного контролю та система оцінювання рівня знань та умінь студентів визначає кафедра, вони відображені у робочій програмі дисципліни. Підсумковий модульний контроль знань та умінь та навичок студентів може проводитися у формі тестів або контрольних робіт.

Для проведення підсумкового модульного контролю використовуються варіанти контрольних модульних робіт. Складовими частинами варіанту контрольного модульного завдання є: тести, теоретичні питання. Протягом вивчення курсу студент повинен виконати дві комплексні модульні роботи.

У разі відсутності студента під час проведення модульного контролю з поважних причин він має право на індивідуальне складання модуля. У всіх інших випадках відсутність студента під час модульного контролю автоматично зараховується йому як незадовільна оцінка (0 балів) за відповідний модуль. Незадовільну оцінку за модуль студент має право перескласти. Додатковий термін складання призначає викладач і затверджує завідувач кафедри.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку в обов'язку навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою і в терміни, встановлені робочим навчальним планом та графіком навчального процесу. Семестровий залік проводиться до початку терміну екзаменаційної сесії шляхом виставлення оцінки за результатами поточної успішності і не передбачає обов'язкову присутність студентів.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Після завершення курсу студент/ка отримує оцінку за залік на основі оцінок, які він/вона отримав/ла за відповіді на практичних заняттях. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- практичні заняття: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50 балів;

- дві модульні контрольні роботи: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 20 балів (2 x 10);
- відвідування аудиторних занять: 10% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 10 балів;
- самостійна робота: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 20 балів.

Залік оформляється шляхом сумування одержаних студентом балів за усі види навчальної діяльності.

Підсумкова максимальна кількість балів – 100 балів.

Шкала оцінювання модульної контрольної роботи

Кількість балів	% правильних відповідей
10	100 – 96
9	95 – 91
8	90 – 86
7	85 – 81
6	80 – 76
5	75 – 71
4	70 – 66
3	65 – 61
2	60 – 56
1	55 – 51
0	50 і менше

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	зараховано
B	81-89	добре	
C	71-80		
D	61-70	задовільно	
E	51-60		
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
---	------	--	---

10. Методичне забезпечення

Форми навчально-методичного забезпечення дисципліни, що забезпечують максимально повне надання здобувачам освіти всієї інформації та матеріалів, необхідних для успішного вивчення дисципліни:

- підручники та рекомендована література;
- комп'ютерні презентації;
- ілюстративні матеріали, роздаткові матеріали;
- завдання для самостійної роботи та контролю.

Технічні засоби для демонстрування презентацій: ноутбук, проектор/мультимедійна дошка.

11. Рекомендована література

Основна

1. Braun, M. Die deutsche Gegenwartsliteratur : eine Einführung / Michael Braun. – Köln; Wien [u.a.] : Böhlau , 2010 . – 247 S.
2. Burdorf, D. Einführung in die Gedichtanalyse. – Stuttgart : Metzler, 1997. – 278 S.
3. Frank, H. J. Wie interpretiere ich ein Gedicht? Eine methodische Anleitung. – Tübingen : A. Francke, 1998. – 126.
4. Kautz, Ulrich. Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens. München: Iudicium und Goethe Institut, 2002. – 632 S.
5. Paslawska A., Vogel T., Woldan A. (Hrsg.). Vivere memento! Anthologie deutschsprachiger Werke von Ivan Franko. – Lwiw : VNТL–Klasyka, 2016.
6. Зорівчак Р.П. Відтворення семантико-стилістичних функцій фразеологічних порівнянь у поетичному перекладі (На матеріалі англomовних перекладів поетичних творів Т. Г. Шевченка) // Теорія і практика перекладу: Республ. міжвід. наук. зб. – 1980. – Вип.3. – С.45-55.
7. Коломієць О. О. Структурно-семантичний аналіз першотвору як необхідний етап поетичного перекладу // Теорія і практика перекладу : Республ. міжвід. наук. зб. – 1980. – Вип.3. – С.85-88.
8. Назаркевич Х.Я. Основи перекладознавства в 2 ч. Ч. 1 : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 298 с.
9. Хрустовська О. П. Ранні твори Г.Гейне в перекладах Лесі Українки // Теорія і практика перекладу : Республ. міжвід. наук. зб. – 1980. – Вип.3. – С.88-92.

Допоміжна

1. Best J., Kalina S. Übersetzen und Dolmetschen. – Tübingen, Basel: A. Francke Verlag, 2002. – 342 S.
2. Hönig H. G. Konstruktives Übersetzen. – Tübingen: Stauffenburg, 2010. – 196 S. Snell-Hornby M., Hönig H. G., Kußmaul P., Schmitt P. A. (Hgg.). Handbuch Translation. – Tübingen: Stauffenburg, 1999. – 432 S.
3. Übersetzen und Dolmetschen. Modelle, Methoden, Technologie / Hrsg. Klaus Schubert. Tübingen: Narr Verlag, Band 4/1, 2003. – 263 S.

12. Інформаційні ресурси

1. Gedichtanalyse schreiben: <https://wortwuchs.net/gedichtanalyse/>
2. Beispiele der Gedichtanalyse: <https://www.schreiben.net/artikel/gedichtanalyse-schreiben-struktur-beispiele-tipps-800/>
3. До питання відтворення жанру в поетичному перекладі: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/3073>